

Täysistunto

Torstai 26.1.2023 klo 15.59—18.50

2.3. Suullinen kysymys osaavan työvoiman saamisesta (Arto Satonen kok)

Suullinen kysymys SKT 234/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraava teema, edustaja Satonen.

Keskustelu

16.31 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Suomessa on tällä hetkellä 135 000 avointa työpaikkaa. Osaajapula näkyy vahvasti arjessa: Palveluasunnoissa on vuoteita tyhjinä, kun hoitajia ei ole. Ravintolat joutuvat supistamaan aukioloaikoja, kun ei ole työntekijöitä. Yritykset ovat nimenneet osaavan työvoiman puutteen merkittävimmäksi kasvun ja siten myös koko talouskasvun esteeksi. Työtä jää tekemättä ja tuloja jää saamatta, ja kyse on viime kädessä koko hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden rahoittamisesta. Kysynkin työministeri Haataiselta: mitä olette tehneet työperäisen maahanmuuton vauhdittamiseksi tällä kaudella, ja miksi hallitus ei ole edes tässä työvoimapulassa poistanut työvoiman saataavuusharkintaa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Haatainen, olkaapa hyvä.

16.32 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus jos mikä on tehnyt täyden muutoksen siihen, miten suhtaudumme työperäiseen maahanmuuttoon. Me olemme käynnistäneet mittavan joukon toimenpiteitä, joilla me olemme vauhdittaneet niitä prosesseja työlupien osalta. Esimerkiksi erityisosaajat ja start-uppilaiset ja heidän perheenjäsenensä saavat tällä hetkellä kahdessa viikossa työluvan, oleskeluluvan — se on itse asiassa jo yhdeksän vuorokautta — ja hallituksen tavoitteena on, että kaikkien työntekijöitten osalta päästään kuukauden maksimimitaiseen työlupaprosessikäytäntöön. Siellä on vielä paljon tehtävää, että se saavutetaan, mutta se ollaan ihan tuota pikaa saavuttamassa, kun muun muassa digitaalisysteemit saadaan. Ja eduskunnassa on viimeisin ulkomaalaislainsäädäntö, jossa on sisällä muun muassa tämä yritysten sertifiointi, jossa nimenomaan pyritään siihen, että sellaisten yritysten, jotka ovat hoitaneet asiansa hyvin, maksaneet palkat ja sosiaaliturvamaksut [Puhemies koputtaa] ja joilla asiat ovat kunnossa, ei tarvitse kaikkea joka kerta tarkistaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt ne edustajat, jotka tästä tematiikasta haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousee seisomaan ja painakaa V-painiketta. — Edustaja Satonen jatkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

16.33 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Valitettavasti tulokset eivät puhu puolestaan, vaikka joissakin asioissa on edistyttykin. Vieläkin huonommin on kyllä jossakin muualla. Iso-Britannia on eronnut Euroopan unionista, ja siellä on järkyttävä työvoimapulaa, kun EU-kansalaiset ovat lähteneet. Perussuomalaiset ovat tänään vahvistaneet, että heidän strateginen tavoitteensa on edelleen erota Euroopan unionista.

Kokoomus ei halua katsoa peruutuspeiliin, emmekä halua lähteä Ison-Britannian tielle, vaan me haluamme lähteä sille tielle kuin Kanada, joka valikoidusti rekrytoi osajia ympäri maailmaa ja houkuttelee hyviä työntekijöitä ja veronmaksajia omaan maahansa. Onko hallitus valmis viemään Suomen kansainvälistä rekrytointia Kanadan suuntaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haatainen.

16.34 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen käynyt Kanadassa tutustumassa heidän toimintaotteeseensa, ja se on ollut jo pitkään, se on ollut jo vuosikymmenet hyvin aktiivinen, ja siellä painotetaan heti siihen vastaanottovaiheeseen ja kotoutumispolitiikkaan. Täällä sisällä eduskunnassa on kotoutumislainsäädäntö, joka edesauttaa sitä, että työmarkkinoiden ulkopuolella olevat ihmiset, erityisesti kotona lapsiaan hoitavat maahanmuuttajataustaiset äidit, pääsisivät töihin nopeammin.

Kysytte ensimmäisessä kysymyksessä tästä työvoiman saatavuudesta. Käynnistin puolitoista vuotta sitten laajan, mittavan kartoitustyön, että päästään käsitykseen siitä, mistä tässä työvoimapulassa ja kohtaanto-ongelmassa oikein on kysymys, ja nyt ely-keskuksissa järjestetään ympäri maata tilaisuuksia, joissa tätä käydään läpi alueellisesti. Sieltä saadaan nyt faktaa, jonka pohjalta voidaan myös entistä paremmin tehdä työvoimapolitiikkaa, ja myös yrityksille se antaa tietoa. Se antaa alakohtaisesti tietoa ja aluekohtaisesti tietoa siitä, [Puhemies koputtaa] millaisesta työvoimapulasta on kysymys, ja se antaa myös tietoa, kuinka paljon työperäistä maahanmuuttoa tarvittaisiin. [Jukka Gustafsson: Kokoomus voisi kiittää hallitusta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt aika on täyttynyt. — Edustaja Purra.

16.35 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Myös Ruotsissa on työvoimapula, ja Ruotsi on vastaanottanut hyvin paljon EU:n ulkopuolelta maahanmuuttajia, joten maahanmuuttajien puute ei voi asiaa selittää. Sen lisäksi Ruotsi on Portugalin lisäksi ainoana EU-maana luopunut saatavuusharkinnasta. Tällä hetkellä oikeistohallitus kokoomuksen sisarpuolue moderaattien ollessa pääministerinä peruuttaa tästä virheestä, sillä on havaittu sen olevan hyvin haitallinen ruotsalaiselle yhteiskunnalle. Siihen liittyy paitsi merkittäviä väärinkäytöksiä myös suoranaisia orjamaisia työolosuhteita. Sen lisäksi oikeistohallitus aikoo esittää tulorajaa työmarkkinoille saapuville maahanmuuttajille, aivan kuten perussuomalaiset ovat esittäneet Suomessa.

Kysymykseni kohdistan kuitenkin hallitukselle. Teidän hallitusohjelmassanne sanotaan, että te haluatte huolehtia saatavuusharkinnasta, joka on siis voimassa siksi, että sillä suojellaan suomalaista työntekijää ja suomalaisia työmarkkinoita. Te olette kuitenkin käytännössä romuttaneet koko saatavuusharkinnan erilaisilla kokeiluilla. [Puhemies koputtaa] Se käytännössä ei ole voimassa. Kysyn pääministeriltä: ettekö kannata enää sitä, että suomalaista työntekijää suojellaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt pääministeri Marin.

16.36 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kannatan sitä, että Suomessa työmarkkinaosapuolet sopivat palkoista, työehdoista, työelämän pelisäännöistä ja että niitä noudatetaan. Sen vuoksi me tarvitsemme myös työsuojeluviranomaisia, jotka valvovat sitä, että näitä pelisääntöjä tuolla kentällä noudatetaan, ja näitä resursseja tällä hallituskaudella on vahvistettu.

Hieman yllätyin perussuomalaisten puheenjohtajan Purran avauksesta, en ehkä niinkään siitä sisällöstä mutta siitä, että sanoitte reilusti ääneen sen, että perussuomalaiset tavoittelevat Suomen EU-eroa. En pidä tätä viisaana linjana. Näen, että EU on Suomelle paitisi tärkeä sisämarkkina niin erityisesti tässä geopoliittisessa tilanteessa meille myös ääretömän tärkeä ulko- ja turvallisuuspoliittinen viitekehys. [Jussi Halla-aho: Miten tämä liittyy työvoimaan?] On valtavan tärkeää, että Suomi on aktiivinen EU-toimija, me pyrimme vaikuttamaan EU-politiikan sisältöön, mutta olisi suuri virhe, että Suomi eroaisi EU:sta erityisesti kiristyneessä geopoliittisessa tilanteessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vastauspuheenvuoro, edustaja Purra.

16.37 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se, mihin perussuomalaiset ovat vastanneet eilisessä Iltalehden debatissa, on se, kun toimittaja kysyi, että onko teidän vuoden 2019 EU-poliittisessa ohjelmassanne oleva linjaus edelleen voimassa — ja kyllä se on. Se on niin kauan voimassa kuin meillä syntyy uusi EU-poliittinen ohjelma. Samaan aikaan sanoin, että Suomen kansalaiset eivät kannata EU-eroa, ja tämä ei siksi ole missään nimessä ajankohtaista, mutta me olemme ainoa puolue tässä maassa, joka nostaa Euroopan unionin ongelmia esille. [Välihuutoja] Me tulemme tekemään sen myös jatkossa.

Te luovutatte suomalaista päätösvaltaa Brysseliin, te olette suostuneet erilaisiin yhteiselvel- ja tulonsiirtopaketteihin kokoomuksen tuella. Koko Suomen kritiikki EU:ta kohtaan nojaa perussuomalaisten harteilla, ja me aiomme totta vie puhua tästä myös jatkossa. Sen sijaan te ette jaksa edustaa minkäänlaista Suomen omaa kansallista intressiä Brysselissä. Se on nähty tällä kaudella viime aikoinakin erittäin monta kertaa. Edes hallituksen [Puhemies koputtaa] yhteinen kannanmuodostus ei ole onnistunut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Tulikohan nyt kysymystä, mutta pääministeri Marin kuitenkin vastaa.

16.39 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Purra sanoi, että hallitus ei tekisi lainkaan töitä sen eteen, että Suomen kansallista etua ja intressejä EU-neuvotteluissa pidetään esillä. Tämä ei tietenkään pidä paikkaansa. Me vaikutamme aktiivisesti niin virkatasolla kuin ministeritasolla [Hälinää — Puhemies: Shh!] kaikkiin niihin tärkeisiin neuvotteluihin, joita EU:ssa käydään.

Toivoisin myös, että tässäkin kysymyksessä nähtäisiin metsä puilta. EU ei ole meille vain yksittäisiä neuvotteluita, EU on arvoyhteisö. Se puolustaa länsimaisia arvoja — demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta — ja tämä on ollut Suomen vahva tavoite meidän puheenjohtajakaudellamme, ja me olemme saaneet sitä edistettyä ja sidottua oikeusvaltioperiaatetta entistä enemmän EU-varojen käyttöön. EU on arvoyhteisö, ja se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

meille myös turvallisuusyhteisö. Euroopassa käydään sotaa, ja kun tällaisena aikana ikään kuin kevyesti heittää tavoitteita siitä, että Suomen olisi parempi olla yksin, ilman näitä keskeisiä meidän arvomme jakavia maita, tätä keskeistä turvallisuusyhteisöä, [Puhemies koputtaa] yhteistä unionia, niin se on kyllä vaarallista puhetta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Nyt aiheena tosiaan oli osaajapula. Siirrytään takaisin siihen. — Edustaja Mykkänen.

16.40 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä ei riitä hoitajia tässä maassa, meillä ei riitä varhaiskasvattajia tässä maassa, meillä teollisuus maakunnasta ja seutukunnasta riippumatta sanoo, että investointien este on työikäisen väestön, osaajien puute. Se ei ole mielipidekysymys. Se on fakta. Jos me halutaan meidän arvokas hyvinvointivaltio pelastaa, se edellyttää, että me voitetaan synkät ennusteet työikäisen väestön määrän jämähtämisessä ja laskussa. Perussuomalaiset ovat usein tässä keskustelussa viitanneet, että no ei meidän tarvitse kaukaa työntekijöitä hakea, kun meillä on tämä laaja 400 miljoonan ihmisen EU-alue, josta voi vapaasti Suomeen muuttaa, ja nyt siihen liittyen kyllä on vakava kysymys, jos on niin, että perussuomalaisten ohjelmat ovat voimassa, että EU:sta tulee erota.

Mutta kysyn hallitukselta, kun tässä nyt on keskitytty tähän saatavuusharkintakiisteeseen, että mitähän se saatavuusharkinta tällä hetkellä auttaa. Eikö olisi tehokkaampaa, että pannaan [Puhemies koputtaa] parempi valvonta työehtojen noudattamiseen, [Puhemies: Ja nyt aika on täyttynyt!] kuin se, että yritämme arvata yrittäjien ja työnantajien puolesta, missä on pulaa työntekijöistä, missä ei? Eiköhän se työnantaja tiedä, mistä rekrytoi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haatainen.

16.41 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän saatavuusharkinnan tarkoituksenaahan on varmistaa se, että jos meillä on täällä työttömiä ihmisiä sillä alalla omasta takaa [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] tai EU-alueella, niin se paikka pitää panna auki ja katsoa se, onko sellaisia hakijoita. Jos ei ole, niin sitten voi hakea EU:n ulkopuolelta. Alueellisestihan tätä saatavuusharkintaa on myös kevennetty ja poistettu niillä aloilla, joissa yksinkertaisesti työntekijöitä ei riitä. Eli saatavuusharkinta ei ole se ongelma. Jos yritys haluaa rekrytoida ulkomailta tai sairaanhoitopiiri haluaa hoitajia rekrytoida ulkomailta, saatavuusharkinta ei ole este.

Me olemme luoneet myös menettelyjä, joissa me voimme vahvistaa yritysten kykyä rekrytoida kansainvälisesti kestäväällä tavalla. Me olemme työ- ja elinkeinoministeriössä määritelleet niitä mahdollisia maita, joista löydämme. Muun muassa Intia on yksi kohdema, josta on löydettävissä ict-osaajia, [Puhemies koputtaa] ja olemme avanneet tätä linjaa [Puhemies: Näin!] tekemällä myös valtioiden välisen ja ministereiden välisen sopimuksen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Sankelo.

16.42 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työvoiman saatavuus on kansakunnan mittainen kysymys, niin kuin on tullut ilmi. Yksi haaste on myös se, että toisen asteen koulutus ei täysin vastaa elinkeinojemme osaamistarpeeseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

Kuvaava esimerkki on esimerkiksi se, että erään varuskunnan päällikkö kertoi minulle, että heille tulee varusmiehiksi autonasentajia, joilleka ei uskalla antaa autoa edes ajettavaksi. Tarvitaan siis käytännönläheistä opetusta sinne toisen asteen koulutukseen. Kysyisin: mihin toimenpiteisiin hallitus on ryhtymässä toisen asteen koulutuksen kehittämiseksi vastaamaan paremmin työelämän tarpeita? [Välihuutoja vasemmalta]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Andersson.

16.43 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se iso työ, minkä tämä hallitus on tehnyt, on ollut ammatillisen koulutuksen rahoituspohjan vahvistaminen. Mehän nähtiin edellisten säästöpäätösten seurauksena kehitystä, jossa esimerkiksi opettajia vähennettiin erittäin rajusti ammatillisissa oppilaitoksissa, ja totta kai sillä on vaikutusta siihen, paljonko opetusta annetaan ja mikä se opetuksen laatu on.

Sen lisäksi tämä hallitus on myöskin asetuksella säätänyt, mikä on vähimmäistuntimäärä lähiopetusta, mitä ammatillisessa koulutuksessa pitäisi antaa per osaamispiste silloin, kun opiskelija on nuori tai jos hänellä ei ole mitään aikaisempaa koulutustaustaa. Tälläkin tavalla ollaan haluttu ohjata koulutuksen järjestäjiä huolehtimaan siitä, että lähiopetusta olisi riittävästi, ja myöskin laadullisesti ohjataan ammatillista koulutusta samalla tavalla kuin ohjataan esimerkiksi lukiokoulutusta ja perusopetusta.

Tämän lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä selvitystyö siitä, voiko meidän järjestämislupamenettelyä tulevaisuudessa uudistaa niin, [Puhemies koputtaa] että se olisi enemmän alueellinen kuin mitä se tällä hetkellä on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Risikko.

16.44 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden kriittiset pisteet ovat ne, että meillä on riittävästi rahoitusta ja riittävästi henkilöstöä, ja erityisen tärkeää on se henkilöstön saatavuus. Tällä hetkellä meillä on sellainen tilanne, että arviolta meiltä puuttuu 10 000—15 000 hoitajaa. Se näkyy siinä, että ikäihmisten palveluissa joudutaan pitämään laitoksissa paikkoja tyhjillään, koska ei saada henkilöstöä. Toinen näkyy siinä, että esimerkiksi mediatietojen mukaan Lastensairaala on erittäin suurissa vaikeuksissa lasten sydänsairauksien hoidossa, leikkauksissa on pitkät jonot ja monessa muussa paikassa. Nyt kysynkin teiltä, arvoisa ministeri Krista Kiuru: mitä te olette tehneet tämän hallituskauden aikana, että hoitajapula voitaisiin ratkaista? Tämä nimittäin on tiedetty jo monta vuotta. Minä toivon, että te ette vastaa minulle kuten sijaisenne vastasi, että Suomessa on riittävästi hoitajia. Ei, se ei ole vastaus — ei myöskään se, että on lisätty näitä aloituspaikkoja. Mitä te olette tehneet? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Kiuru.

16.46 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn tähän ministeri Risikon huoleen. Olette itsekin ollut tässä vaativassa pestissä, ja onkin sanottava, että aikaisempien vuosien tapaan hoitajapula ei ole syntynyt pelkästään tällä hallituskaudella, mutta se on pahentunut tällä hallituskaudella siksi, että koronakriisin jälkeen ja sen seurauksena me olemme huomanneet, että yhä useammat alan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

ammattilaiset eivät jaks näissä työoloissa olla töissä. Palkkaus on yksi kysymys, johtaminen vielä yksi.

Se, mitä me voimme tehdä, oli se, että me tunnustimme, että tämä ongelma on hätäisesti ratkaistava — se on oikeasti todella iso ongelma. Meillä tällä hetkellä on eri hyvinvointialueiden toiminnassa satoja hoitajia liian vähän, ja se näkyy siinä, että ihmiset eivät saa palvelua ja syntyy hoito-, palvelu- ja kuntoutusvelkaa. Siksi tähän on lähdetty hakemaan ratkaisua ensinnäkin työmarkkinajärjestöjen kanssa, jotta nämä asiat tulevat onnistumaan. Me olemme tehneet jo viime elokuussa ensimmäiset esitykset, [Puhemies koputtaa] ja nyt on tulossa helmikuussa 15. päivä lisää ehdotuksia. [Timo Heinonen: Tuntien työ ja tällainen sotku!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja seuraavaksi edustaja Aittakumpu.

16.47 Pekka Aittakumpu kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korkea työllisyys on maamme talouden kannalta elintärkeä, ja vahva valtiontalous taas on tärkeä osa huoltovarmuutta. Keskusta näkee, että talous on väline, joka mahdollistaa hyvinvoinnin ja huolenpidon kaikista suomalaisista. Tällä kaudella hallitus on jo saavuttanut työllisyystavoitteensa, ja tätä myönteistä kehitystä tulee tukea. Yritykset ympäri Suomen kertovat valtavasta työvoimapulasta.

Arvoisa puhemies! Työpaikat syntyvät yksityisissä yrityksissä. Kaikessa päätöksenteossa tulee ottaa huomioon päätösten vaikutus yritysten toimintaan. Sosiaaliturvaa tulee selkeyttää siten, että se on työhön kannustavaa. Työn vastaanottamisen pitää aina olla kannattavampaa kuin työttömänä oleminen.

Haluan kysyä asianosaiselta ministeriltä: millaisena hallitus näkee mahdollisuudet kehittää sosiaaliturvaa niin maahanmuuttajien kuin kaikkien suomalaisten osalta työhön kannustavampaan suuntaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Sarkkinen.

16.48 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän kysymyksestä. On tärkeää, että sosiaaliturva ja työtulot soveltuvat yhteen, jotta työnteko on kannustavaa kaikille. Meillä on tällä kaudella istunut parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea, joka on pohtinut, miten tulevaisuuden sosiaaliturvaa pitäisi kehittää myös tästä näkökulmasta, että erilainen työnteko olisi kannustavampaa ja kaikissa tilanteissa työtä kannattaisi ottaa vastaan. Samaan aikaan meidän on todettava, että meillä on joukko ihmisiä, jotka eivät välttämättä kuitenkaan työllisty, ja heillekin on riittävä sosiaaliturva taattava.

Itse näen, että keskeinen kehittämiskohde jatkossa on sosiaaliturvan selkeys. Sosiaaliturvakomitea tulee ensi viikolla tuottamaan väliraporttinsa, jonka pohjalta seuraava hallitus pääsee sosiaaliturvaa uudistamaan, ja näen potentiaalisena kehityssuuntana kyllä tämän komitean esittämän suunnan siitä, että perusturvaetuuksia tuotaisiin lähemmäksi toisiaan, [Puhemies koputtaa] jolloin tällainen epäselkeys, mikä meidän nykyisessä sosiaaliturvajärjestelmässä paikoin vallitsee, selkiytyisi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mari Holopainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

16.49 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On välttämätöntä lisätä työperäistä maahanmuuttoa. Myös yhteiskunnallisella ilmapiirillä on iso merkitys muuttohalukkuuteen, ja konkreettisia esteitä täytyy edelleen poistaa. Tarvitaan työnhakuviisumi. Meidän täytyy helpottaa perheenyhdistämistä esimerkiksi niin, että tulorajat puolitetaan. Tämä parantaisi pieni- ja keskituloisen työvoiman saantia. Tarvitaan saatavuusharkinnan poistaminen — tämä on suomalaisen talouden ja ihmisten hyvinvoinnin etu. Kysynkin hallitukselta: Minkälaisia näkymiä saatavuusharkinnan poistamisen osalta on? Onko tarvetta selvitetty tilastojen valossa? Me tiedämme, että ikärakenne näyttää siltä, että olemme todella pulassa esimerkiksi hoiva-alalla, jos emme työolojen ja palkkojen parantamisen lisäksi myös [Puhemies koputtaa] lisää työperäistä maahanmuuttoa, ja tämä on vain yksi esimerkki aloista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Haatainen.

16.50 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näillä pula-aloilla, joissa todellisuudessa meillä ei täällä omasta takaa ole kauheasti työtä hakevia koulutuksen omaavia ihmisiä tarjolla, tätä alueellisesti on: on poistettu saatavuusharkinta. Eli saatavuusharkinta ei näillä pula-aloilla ole se ongelma, eikä se ole muuallakaan ongelma. Sehän on rakennettu sitä varten, että me voimme varmistaa, että ensisijaisesti pannaan työpaikka auki täällä ja katsotaan, löytyykö työhön hakijoita omasta takaa, ja jos ei löydy, niin kyllä, sitten voidaan rekrytoida EU-alueen ulkopuolelta. Eli saatavuusharkinta ei ole hidastanut näitä prosesseja. Sitä on selvitetty. Me ollaan käyty läpi nämä rekrytointiprosessit ja lupaprosessit, ja saatavuusharkinnalla ei ole hidastavaa vaikutusta. Ne hidastavat vaikutukset ovat olleet siinä, että tämä on ollut byrokraattista ja monimutkaista, lippua ja lappua on kulkenut. Nyt digitalisoidaan prosessit, [Puhemies koputtaa] on tehty virtaviivaiseksi, [Puhemies: Nyt on aika täyttynyt!] on sujuvoitettu, ja sitä kautta saadaan prosessit rekrytoijalle nopeiksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreutz.

16.51 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Yhtä selvää kuin se, että Suomen paikka on EU:ssa, on se, että ulkomaisen työvoiman palkkaamiselle on kynys. Jokainen yritys katsoo ensin kotimaan markkinoilta, joten tätä prosessia on syytä helpottaa. Kun pohtii Suomen houkuttelevuutta vaikka investointimaana, on monia esteitä, on monia sektoreita, joissa houkuttelevuutta voisi parantaa. On ihan käytännön kysymyksiä, mitkä voivat muodostua esteiksi, kun puhutaan siitä, saako rekrytoitua tänne ulkomaista työvoimaa, vaikka englanninkielisen opetuksen saatavuus perheille tai vaikka käytännön kysymykset, kuten pankkitilin avaaminen, pankkitunnusten saaminen, sen kautta vaikka vakuutusten saaminen. Mitä tämän eteen on tehty? Miten näitä käytännön esteitä voisi helpottaa?

Hur kunde vi göra det lättare att i praktiken till exempel få bankkoder, att hitta en engelskspråkig skola för sina barn, att teckna försäkringar, [Puhemies koputtaa] öppna bankkonton och så vidare?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nu räcker det. — Ministeri Haatainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

16.53 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyjä puuttui aivan oikeaan asiaan, että tässä on hyvin monen eri sektorin, tavallaan, kipukohdat kyseessä. Eli kun tämmöinen työntekijä ulkomailta tänne haluaa tulla töihin kolmansista maista, hänen pitää ensin ottaa ulkoministeriön edustustoon yhteys. Siellä pitää asioiden toimia. Sitten siellä näiden asioiden pitää lähteä sujumaan niin, että eivät liput ja laput kulje edestakaisin vaan että se saadaan digitalisoitua. Tämä on tehty. UM on satsannut tähän edustustojen vastaanottokykyyn. Digitalisointiprosessia tehdään ja kaikkialla automatisoidaan niin paljon kuin on mahdollista. Ja sen lisäksi vielä sitten on helpotettu myös näitä vaiheita, kun ihminen sitten on päässyt tänne Suomeen. Hänen pitää saada DVV:n kautta sosiaaliturvatunnus, [Puhemies koputtaa] ja sen kautta hän pystyy vasta sitten pankkiin menemään asioimaan. Nämä ovat pankkien ja DVV:n välisiä asioita, joita on myös avitetu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on edustaja Autto vuorossa.

16.54 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koronavuosien jälkeen Lapissa matkailu on lähtenyt vetämään erittäin hyvin, ja tämä on koko kansantaloudellemme todella iso, positiivinen asia. Matkailun piiriin tarvitaan sekä suomalaisia, eurooppalaisia että kauempaakin tulevia työntekijöitä, ja monet matkailualan yritykset harmittelevat sitä, että saatavuusharkinta konkreettisesti käytännössä rajoittaa työvoiman saantia: joudutaan jopa luopumaan joistain toiminnoista ja esimerkiksi laajennusinvestoinneista sen takia, kun työvoimaa ei saada. Kysynkin oikeastaan työministeriltä, voitaisiinko valmistella kokeilua, jossa tällaista hyvien työnantajien sertifiointijärjestelmää voitaisiin lähteä kokeilemaan nimenomaan Lapissa ja vaikkapa matkailuelinkeinon parissa, jossa tarvitaan tätä ulkomailta tulevaa osaavaa, kielitaitoista, palvelualtista väkeä vahvistamaan sitä, että alan työllisyys ja kasvu voivat tuoda sitten entistä enemmän työtä myöskin kaikille suomalaisille alan parissa työskenteleville. Voisiko tässä olla hyvä avaus?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Haatainen.

16.55 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Tätä saatavuusharkintaa on purettu alueellisesti alueellisten elyjen kautta niillä aloilla, jotka ovat pula-aloja, ja tarkistan kyllä nyt ihan tästä heti ja voin edustajalle myös toimittaa, mikä on nyt tilanne Lapin osalta, koska siellähän on hotelli- ja ravintola-alan työntekijöistä matkailualan työpaikoissa pulaa. Olin juuri Rovaniemellä käymässä, ja käytiin laaja keskustelu tästä.

Mitä sitten tulee tähän työnantajan sertifiointiin, jolla tarkoitetaan sitä, että sellaisen työnantajan kohdalla, joka hoitaa asiansa hyvin, maksaa palkat, on turvallinen työpaikka, kaikki asiat kunnossa, ei joka kerta tarvitse sitten tutkia sitä, onko kaikki kunnossa, eli sillä tavalla nopeutetaan sitä työntekijöitten saatavuutta. Tuossa tilaisuudessa, kun kävimme laajasti tätä keskustelua, ei kyllä saatavuusharkinta noussut. Nousi ylipäättänsäkin se kysymys, siellä yrittäjät pohtivat myös sitä, miten voitaisiin tehdä paremmin yhteistyötä, että löytyisi kokoaikaisia työsuhteita ja että saataisiin myös ympärivuotisia [Puhemies koputtaa] työsuhteita ja pysyvyyttä sinne.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt aihealueen ensimmäinen esittelijä, edustaja Satonen, ja sen jälkeen vaihdamme aiheita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

16.56 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy kyllä sanoa, että tuon saatavuusharkinnan osalta en ole pysynyt kyllä ihan ministerin ajatuksenjuoksussa mukana. [Eveliina Heinäluoman välihuuto] Kun te sanotte, että tämä saatavuusharkinta ei hidasta näitä rekrytointiprosesseja: no ainakin se viesti, joka yrityksistä tulee, on aivan päinvastainen, että se nimenomaan niitä hidastaa. Ja jos ne eivät hidastaisi, niin minkä takia niistä sitten joissain tilanteissa on luovuttu esimerkiksi alueellisesti? Eikö niistä juuri sen takia ole luovuttu, että ne ovat hidastaneet sitä rekrytointiprosessia?

Mutta varsinainen kysymykseni on se, että kun me nyt olemme sellaisessa työllisyystilanteessa, että meillä edelleen on huutava työvoimapula osassa toimialoista mutta sen lisäksi meillä on muutosneuvotteluja käynnissä toisilla aloilla, ja tässä on iso riski, että meillä samaan aikaan alkaa työttömyys nousta ja myös työvoimapula jatkuu edelleen, niin mitä voitaisiin tehdä sen eteen, että toimialalta toiselle pääsisi nykyistä helpommin ja sitä kautta uudet työpaikat täyttyisivät nopeammin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Haatainen.

16.57 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä kyllä, edustaja Satonen, tuntee asioita, että päästään tästä saatavuusharkintavippaskonstista näihin asioihin, joilla oikeasti voidaan vaikuttaa siihen, miten täällä Suomessa pystytään työvoimaa saamaan ja myös työvoiman liikkuvuutta alalta toiselle vahvistamaan. Siihen tarvitaan muuntokoulutusta, siihen tarvitaan koulutusjärjestelmässä vielä paljon tekemistä sen eteen, että on tämmöisiä lyhytaikaisia koulutuksia, joilla luodaan silta sieltä edellisestä työstä toiseen ja vielä niin, että ei vajota työttömyyteen vaan päästään työstä työhön siirtymään.

Jatkuvan oppimisen keskus on perustettu yhteistyössä ministeri Anderssonin kanssa tuonne Opetushallituksen kylkeen, ja se on nyt se paikka, jonka kautta me pystymme allokoimaan resursseja näihin koulutuksiin ja luomaan toimivia järjestelyjä myös koulutuksen järjestäjien kanssa. Ja se, mitä tämän hallituksen aikana on rakennettu hyvin, on työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön välistä yhteistyötä ja työelämälähtöisyyttä, [Puhemies koputtaa] ja tämä on todella tärkeää, ja tätä pitää jatkaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.